

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

Latviskā «iztēles apoloģētika»: daži salīdzinoši piemēri jaunākajos latviešu romānos

Dr. theol. Ilze Jansone, LU Humanitāro zinātņu fakultātes doktorante

Literāri reliģisks teksts

- Apzināti pievēršas reliģiskām un/vai teoloģiskām idejām
- Satur vēstījumu, ar kura palīdzību lasītājs uztver vēstījumā integrētos teoloģiskos uzskatus
- «Aktīvā iztēle»: «Kam tad tāds spēks iedvest kam kādu atziņu, kam **mācīs saprašanu**? Taču ne tikko kā no piena atradinātiem, no mātes krūts atšķirti bērniem? Jo tur tiek teikts: “Dari **tu to, tu atkal to, rīkojies vienreiz tā, otrreiz atkal tā**, šeit pa drusciņai, tur pa drusciņai!» (Jes. 28:10)
- Vēstījums iekļaujas «iztēles apoloģētikā»
- Var atvasināt jaunas teoloģijas

Daiļliteratūras teksts ar reliģiskiem motīviem

- Sižets, valoda nav reliģiski
- Ir reliģiska refleksija/symbolika/reliģiozitātes raksturojumi
- Varoņu reliģiskie uzskati
- Tekstā attēlotās laiktelpas reliģiskie uzskati
- Varoņu reliģisko uzskatu sistēmas

«Iztēles apoloģētika» kā «absolūtās iesaistes» trūkums: J. Rokpeļņa romāns «Virtuālais Fausts» (2008, 2022)

- Jorena garīgās pieredzes hronika
- Virkne pieredžu uz «jēgas horizonta»
- Tieša teoloģiska refleksija, iekšējā monologa polemika
- Skarba, pašironiska, pesimistiska «iztēles apoloģētika»
- Reālā vs. virtuālā pasaule
- «absolūtā iesaiste» un tās trūkums

«Iztēles apoloģētika» Arvja Kolmaņa romānā «Žūpa Amors jeb Bastejkaīnā mirušais Dievs» (2005)

- Sirreāla, alkohola aizmiglota pasaule
- Robežas starp (imanentu) cilvēku un (transcendentu) Dievu pārvarēšana
- «apslēptais Dievs»
- Slepkava un detektīvs
- Dieva trūkuma pieredze

«Iztēles apoloģētika» Noras Ikstenas romānā «Ūdens mirdzēšana» (2022)

- Ļoti tēlaina, aforistiska valoda
- Iztēles apoloģētikā uzsvērts garīgums (kā eksistenciāli meklējumi kombinācijā ar indivīda izpausmes veidiem)

